

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiaalipsykologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Renko, Elina			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Järki, ideologia ja tunteet : Sosiaalityöntekijöiden asennoituminen alkoholinkäytön puheeksiottoon ja käyttöön liittyvään neuvontaan			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalipsykologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2008-02-18	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 114 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielman kysymyksenasettelu koski sosiaalityöntekijöiden asennoitumista alkoholinkäytön puheeksiottoon ja käyttöön liittyvään neuvontaan. Pyrkimyksenä oli tarkastella asenteiden laadullista variaatiota ensinnäkin sen kannalta, minkälaisina asioina ja miten alkoholinkäytön puheeksiottoa ja käyttöön liittyvää neuvontaa arvioidaan sosiaalityön kontekstissa? Toiseksi asenteiden laadullista variaatiota lähestyttiin siltä kannalta, miten puheeksiotto ja neuvonta istuvat osaksi sosiaalityötä työntekijöiden näkökulmasta? Kolmanneksi tavoitteena oli tarkastella, näyttävätkö puheeksiotto ja neuvonta edellisten kysymysten osalta samankaltaisina asenneobjekteina niin puheeksiottoon liittyvään mini-interventiokoulutukseen osallistuneiden kuin menetelmää toistaiseksi suhteellisen vähän tuntevien sosiaalityöntekijöiden näkökulmasta? Tutkielman empiirinen aineisto koostui 17 aikuissosiaalityöntekijän haastattelutilanteesta tuottamasta argumentatiivisesta puheesta. Haastattelut toteutettiin laadullisen asennetutkimuksen periaatteiden mukaisesti. Haastateltaville esitettiin väittämiä, joiden tarkoituksena oli virittää heitä arvottamaan alkoholinkäytön puheeksiottoa ja käyttöön liittyvää neuvontaa eri kannoilta. Argumentatiivisesti rakentuvan haastattelustrategian tavoitteena oli saada esiin asenteiksi tulkittuja kannanottoja puheessa määrittävää asenneobjektia kohtaan.</p> <p>Analyysivaiheessa puheaineistosta lähdettiin poimimaan erilaisia kannanottoja perusteluineen. Kannanottoja ja niiden perusteluja hahmoiksi jäsentävässä analyysissä edettiin väittämä kerrallaan. Tulkintoja kokoavassa osassa pyrittiin lisäksi erottamaan kommentteista ne sosiaaliset asiayhteydet, joihin haastateltava väittämän sijoittaa. Analyysissä tarkasteltiin siis paitsi asenteiden kohteiden määrittämistä ja tuottamisen tapoja myös niitä asiayhteyksiä, joissa tuottaminen tapahtuu.</p> <p>Väittämiin esitettyjä kommentteja kokoavasti tulkiten alkoholinkäytön puheeksiotto ja käyttöön liittyvä neuvonta näyttäisivät sijoittuvan niitä arvottavassa puheessa kolmelle tasolle, joilla ne myös määrittävät asenteen kohteina eri tavoin. Nämä tasot olivat yhteiskunnallinen, voimaantumisen ja vuorovaikutuksellinen taso. Yhteiskunnallisella tasolla puheeksiottoa ja neuvontaa arvioitiin rationaalisen myönteisestä hyödyn ja sosiaalityöntekijän velvollisuuksien näkökulmasta. Toisella ja kolmannella tasolla arvottaminen kääntyi varauksellisempaan suuntaan. Voimaantumisen tasolla puheeksiottoa ja neuvontaa arvioitiin pääasiassa yksilön voimavarojen vahvistamisen, vuorovaikutuksellisella tasolla puolestaan erilaisten vuorovaikutusstrategioiden olemassaolon kannalta. Tulkinta kolmesta arvottamisen tasosta saattaa olla omiaan paitsi herättämään ajatuksia jatkotutkimuksille myös avaamaan uusia näkökulmia aiempien, pääasiassa kvantitatiivisten puheeksiottoon ja neuvontaan kytkeytyvien asennetutkimusten tulkintaan. Toinen tärkeä tutkielmassa tehty tulkinta liittyi sosiaalityön ja terveydenhuollon kontekstien välisiin eroavaisuuksiin. Sosiaalityön erityisluonteen ymmärtäminen olisi olennaista sovellettaessa alun perin terveydenhuollon puheeksioton tueksi kehitettyä mini-interventiomenetelmää sosiaalityöhön.</p> <p>Tutkielman tärkeänä retorisen tutkimusnäkökulman lähteenä toimi Billigin Arguing and Thinking. Laadullisen asennetutkimuksen osalta keskeisimpiä lähteitä olivat Vesalan ja Rantasen toimittama Argumentaatio ja tulkinta sekä Vesalan ja Rantasen Pelkkä puhe ei riitä -teos. Tutkielman teoreettisen pohjan muodosti puheeksiottoon ja neuvontaan kytkeytyvä mini-interventiotutkimuskeskustelu. Alkoholihaittojen ennaltaehkäisyyn liittyvän keskustelun tärkeänä lähteenä toimi puolestaan Andersonin, Gualin ja Colomin Alcohol and Primary Health Care: Clinical Guidelines on Identification and Brief Interventions.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords asenteet sosiaalityöntekijät laadullinen asennetutkimus kvalitatiivinen tutkimus alkoholinkäyttö neuvonta sosiaalityö			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			